Sally Weaver, ympäristöministeriö

VASTAUKSET KIRJALLISIIN KYSYMYKSIIN

Vastauksien valmistelussa konsultoitiin Suomen ympäristökeskuksen tutkijoita.

1) **Millainen linkki on kaivosten kannattamattomuuden ja ympäristöturvallisuuden välillä?**

Ympäristöturvallisuus toteutuu parhaiten, jos yritys kannattaa ainakin sen verran että pystyy huolehtimaan velvoitteistaan päätymättä konkurssiin.

Vuonna 2013 julkaistu kaivostoiminnan kannattavuuteen kantaa ottavassa raportissa Talvivaaran kaivoksen kipsisakka-altaan vuodon haitoista ja riskeistä vesiympäristölle todetaan seuraavasti: ”Kaivostoiminnan liiketoiminnan kannattavuuteen on kiinnitettävä huomiota, sillä se asettaa mahdollisuuden myös kaivostoiminnan aiheuttamien ympäristövaikutusten minimoimiseen ja haittojen korvaamiseen. Siksi ympäristölupaa myönnettäessä kaivosyrityksen pitäisi pystyä esittämään kannattavuuslaskelma standardoituja menetelmiä käyttäen (bankable feasibility study, NI 43–101 tai Definitive Feasibility Study, JORC). Tähän ei nykyinen lainsäädäntömme kuitenkaan anna mahdollisuutta”. Tämä tarkoittaa siis, että vain taloudellisesti kannattava kaivosyritys pystyy huolehtimaan myös ympäristövastuistaan.

Konkurssiyritykset jättävät usein jälkeensä vastuita esim. jätevesien ja rakenteiden suhteen, jotka on hoidettava konkurssista huolimatta. Usein ne päätyvät veronmaksajan maksettavaksi. Esimerkiksi sähköjen on pysyttävä päällä kaivoksilla, vaikka siellä ei olisi toimintaa, koska louhosten ja kaivostunneleiden täyttymistä vedellä on ehkäistävä pumppaamalla ja pumput tarvitsevat sähköä. Joskus myös rikastushiekka-altaiden suodosvesiä on palautettava pumppaamalla, etteivät ne valu ympäristöön.

Kuitenkin ehdotettu sähköveron korotus (noin 10 milj koko alalle) ei sellaisenaan voi yleisesti tehdä terveitä kaivosyrityksiä kannattamattomaksi. Mutta kaivosala on toisaalta suhdanneherkkää ja herkkää esimerkiksi tietyn malmin maailmanmarkkinahinnalle, joten joku yritys saattaa olla valmiiksi siinä rajalla päätyykö konkurssiin.

2) **Mitä energiatehokkuustoimia kaivossektorilla on mahdollista tehdä?**

Kaivokset ovat hyvin erilaisia ja niiden elinkaari vaihtelee. Malmin nostaminen ylös maan pinnalle ja murskaaminen ovat molemmat paljon energiaa käyttäviä toimia. Malmin kuljettaminen hisseillä ja kuljettimilla olisi ehkä autokuljetuksia energiatehokkaampaa, mutta vaatii suuremman alkuinvestoinnin, kuin esim. malmin kuljettaminen autoilla. Koska kaivoksen perustaminen jo sinänsä vaatii suuren alkuinvestoinnin, on autokuljetuksen valinta ymmärrettävä vaihtoehto, varsinkin jos kyseessä on pieni kaivos, jonka elinikäennuste on vähäinen. Mutta kaivokset ovat tosiaan erilaisia ja siten energiatehokkuuden kasvattamiseen olisi varmasti etsittävä monenlaisia, erilaisia keinoja, riippuen kaivoksesta.